

اشاره:

دانشمندان بر این عقیده هستند که رویش نخل در جهان به دوران دوم زمین‌شناسی برمی‌گردد. خرما یکی از قدیمی‌ترین محصولات کشاورزی است که انسان به ارزش غذایی آن پی برده و آن را مصرف کرده است. زمانی که انسان به ارزش غذایی خرما پی برد، یعنی حدود شش هزار سال قبل از میلاد مسیح، به کاشت و بهره‌برداری از گیاه نخل روی آورد. اگرچه منشأ خرما به درستی روشن نمی‌باشد، ولی شواهد تاریخی گواه بر آن است که اولین درختان خرما در سرزمین‌های کنونی ایران و عراق روییده است. این گیاه در بین مدار جغرافیایی ۱۵ تا ۳۰ درجه عرض شمالی قابل کشت می‌باشد.

به لحاظ ارزش غذایی فراوان خرما، حتی در کتاب‌های آسمانی تورات، انجیل و قرآن کریم و نیز در سخنان پیامبران، استفاده از این ماده غذایی با ارزش به انسان توصیه شده است. حتی در افسانه‌های باستانی، درخت خرما، مقدس و مظهر زاینده‌گی و نعمت معرفی شده است. هنوز نیز در مناطق خرماخیز، نخل را به عنوان درخت زندگی می‌شناسند و به آن احترام می‌گذارند.

بخش اعظم این میوه گرمسیری را قند تشکیل می‌دهد و از مواد کانی مانند پتاسیم، فسفر و کلسیم و نیز ویتامین‌ها و پروتئین غنی است. هر ۲۵۰ گرم خرما ۱۲۷۵ کالری حرارت ایجاد می‌کند و لذا به عنوان یک غذای با ارزش و انرژی‌زا در رژیم غذایی متعادل توصیه می‌شود.

در حال حاضر بیشترین نخلستان‌های جهان در جلگه بین‌النهرین و خوزستان وجود دارند و ایران، عراق و مصر در ردیف بزرگ‌ترین کشورهای تولیدکننده خرما قرار دارند.

در این گزارش، تولید و صادرات خرمای ایران و نیز جایگاه آن در تجارت جهانی این محصول، مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

ایران بزرگ‌ترین تولیدکننده و صادرکننده خرما در جهان است

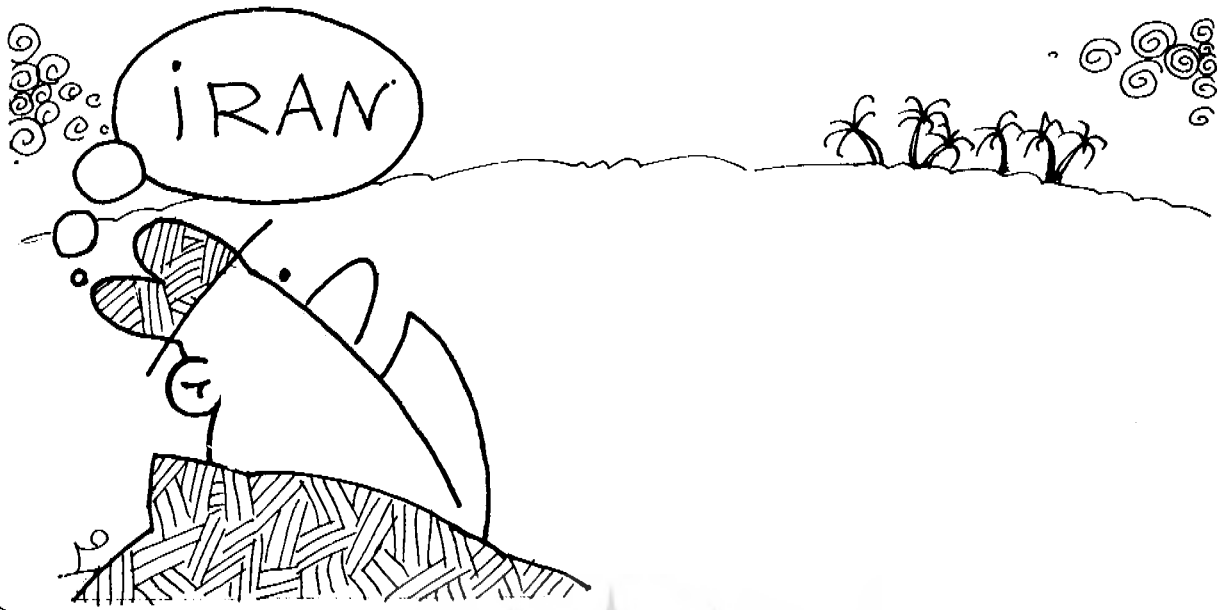
تولید خرما در ایران

با وجود آنکه جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و حملات نظامی عراق به نخلستان‌های جنوب ایران، سبب شد که بخش قابل‌توجهی از این نخلستان‌ها در جلگه خوزستان از بین برود، با این حال جنگ عراق با کویت نیز تغییرات جوی در شمال آفریقا سبب شده است که سهم عراق و مصر در تولید جهانی خرما به شدت کاهش یابد و با افزایش تولید خرما در ایران در سال‌های اخیر، اکنون ایران در ردیف بزرگ‌ترین تولیدکننده خرما در جهان قرار گرفته است.

بر اساس گزارش سازمان خواربار و کشاورزی (فائو) وابسته به سازمان ملل، تولید خرمای ایران در سال ۱۹۹۵

میلادی به ۷۸۰ هزار تن رسید که برابر با ۱۸/۷ درصد تولید جهانی آن (به میزان ۳/۴ میلیون تن) بود. در این سال ایران بزرگ‌ترین تولیدکننده و نیز صادرکننده خرما در جهان بود.

○ جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، نخلستان‌های جنوب (خوزستان) را ویران کرد. اما با بازسازی آنها، افزایش تولید آن در ایران و کاهش تولید خرمای عراق و مصر، ایران در سال‌های اخیر، بزرگ‌ترین تولیدکننده و صادرکننده خرما در جهان بوده است.

از اراضی استان کرمان به زیر کشت خرما رفته و در دو سال گذشته بیش از ۱۷۵ هزار تن محصول خرما داده است. حدود ۲۰ تا ۲۵ درصد خرمای ایران در استان کرمان به دست می‌آید. خرمای تولیدی ایران، انواع مختلفی دارد مانند استعمران، کدوری، دیری، کنتار، زاهدی، کیکاب، دجله زرد، لشت، شکر، زاماردان، مکتیب، خاسویی، شهداد، قمر، مرادسنگ، زریک، کرو، پورکو، نرجی، عبداللهی، ربی، کرمانی و دسکی که در نقاط مختلف پرورش نخل در ایران به عمل می‌آید.

بر اساس آخرین آمار در دسترس، سطح بارور خرما در ایران در سال ۱۳۷۵ به ۱۶۶ هزار و ۱۳۳ هکتار رسید که از ۱۵۱ هزار و ۶۶ هکتار سال ۱۳۷۴ حدود ۱۰ درصد افزایش داشت. در فاصله سال‌های ۱۳۷۱ تا ۱۳۷۵ سطح زیرکشت خرما در ایران از ۱۳۶/۴ هزار هکتار به بیش از ۱۶۶/۱ هزار هکتار رسیده که حدود ۱۵ درصد افزایش دارد.

بر اساس همین آمارها، سطح زیر کشت خرما در ایران از حدود ۱۲۳/۳ هزار هکتار در سال ۶۶ به بیش از ۱۳۱ هزار هکتار در سال ۷۰ رسید.

محصول خرمای ایران از ۵۲۴ هزار تن در سال ۶۶ به ۵۸۷/۹ هزار تن در سال ۷۰ و سپس به ۸۵۵/۵ هزار تن در سال ۷۵ افزایش یافته است.

در سال جاری محصول خرمای ایران به ۹۰۰ هزار تن رسید که نسبت به رقم ۸۵۰ هزار تن سال گذشته حدود ۶ درصد افزایش یافته است. سهم ایران در تولید جهانی خرما به ۲۰ درصد رسیده است و همچنان در ردیف بزرگ‌ترین صادرکننده خرمای جهان قرار دارد. مناطق پرورش نخل و برداشت خرما در ایران در استان‌های خوزستان، بوشهر و کرمان قرار دارد. سطح زیر کشت خرما در ایران بیش از ۱۵۰ هزار هکتار برآورد می‌شود.

در سال‌های پس از خاتمه جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، سرمایه‌گذاری قابل توجهی برای بازسازی نخلستان‌های استان خوزستان صورت گرفت که انتظار می‌رود ظرف پنج سال آینده به تدریج به بهره‌دهی برسد.

○ سهم ایران در تولید جهانی خرما، در سال جاری به ۲۰ درصد و تولید آن به ۹۰۰ هزار تن افزایش یافته است.

کشت و پرورش خرما در استان کرمان به ویژه در شهرستان بم که بهترین نوع خرمای جهان «مضافتی» را تولید می‌کند، نیز گسترش یافته است. در حال حاضر ۳۳ هزار هکتار

است.

محصول خرمای ایران از حیث ارزش غذایی، اندازه و طعم در ردیف بهترین انواع خرمای جهان است. با وجود آنکه ایران بزرگترین تولیدکننده و صادرکننده خرما در حال حاضر در جهان می‌باشد، لیکن میزان صادرات خرما در حد توانایی‌های تولید نمی‌باشد.

○ مراکز برداشت خرما در ایران، خوزستان، هرمزگان، کرمان، فارس، کرمانشاه، سیستان و بلوچستان، یزد و سمنان می‌باشد.

صادرات خرمای ایران

برمبنای گزارش گمرک جمهوری اسلامی ایران، صادرات خرمای ایران از ۱۰۷/۳ هزار تن در سال ۱۳۷۲ به ۱۳۴/۵ هزار تن در سال ۱۳۷۳ افزایش یافت و به حدود ۷۰ تن به ارزش ۳۱/۳ میلیون دلار در سال ۱۳۷۴ کاهش یافت.

بر اساس برآورد کارشناسان کشاورزی، محصول خرمای ایران در سال جاری ۹۰۰ هزار تن می‌باشد. مراکز عمده تولید خرمای ایران عبارتند از: خوزستان، بوشهر، فارس، هرمزگان، کرمان، منطقه جیرفت، سیستان و بلوچستان، اصفهان، یزد، خراسان، ایلام، کرمانشاه و سال‌های اخیر سمنان.

در سال ۷۵ بخش عمده نخلستان‌های ایران با سطح بارور ۳۰/۵ هزار هکتار در استان خوزستان، ۲۱/۶ هزار هکتار در بوشهر، ۲۰/۲ هزار هکتار در فارس، ۳۴/۵ هزار هکتار در هرمزگان، ۱۷/۲ هزار هکتار در کرمان، ۱۸/۲ هزار هکتار منطقه جیرفت و بیش از ۲۰ هزار هکتار در سیستان و بلوچستان می‌باشد. در سایر نقاط سطح بارور کمتر از ۲ هزار هکتار می‌باشد.

قوام

شرکت شیمیایی قوام کار (سهامی خاص)
تولید کننده انواع چسب، رزین و آهار

شرکت شیمیایی قوام کار
(سهامی خاص)

تولیدات شرکت

رزین: P.V.A (هموپلیمر - کوبلیمر)

آهار: جهت صنایع فروش ماشینی، صنایع موکت، پرده و پارچه

چسب: چسب چوب، پارکت، صحافی، کاشی، لیبیل

چسب چوب جهت صنایع بسته‌بندی و جعبه مفوایی

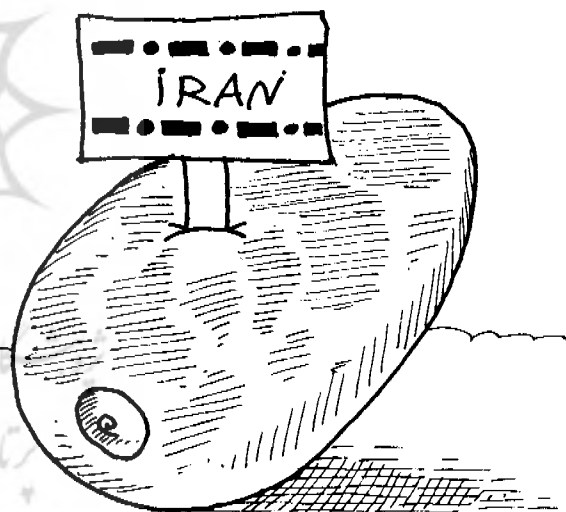
چسب موکت، کفشی، سراجی، آهن

چسب جهت صنایع اتومبیل

نشانی: خیابان دکتر فاطمی جنب وزارت کشور پلاک ۶۵

تلفن: ۶۵۳۳۹۳ - ۶۵۳۸۸۶۳۸۵۱ کس: ۱۷۱-۶۵۰

صندوق پستی ۵۷۶-۱۴۱۸۵

عملکرد خرما در ایران در استان‌های بوشهر، فارس، کرمان، منطقه جیرفت و سیستان و بلوچستان، بین پنج تا هفت تن و در استان اصفهان با سطح بارور ۵۵۰ هکتار، برابر با ۱۰ تن در هکتار بوده است.

بالاترین عملکرد خرما در هکتار در اصفهان به میزان ۱۰ تن، کرمانشاه به میزان ۷/۳ تن، سیستان و بلوچستان به میزان ۶/۹ تن و منطقه جیرفت به میزان ۵/۹ تن در هکتار ثبت شده

○ محصول خرماى ایران از لحاظ کیفیت و مزه در سطح جهان طرفدار دارد، اما صادرات خرماى ایران در حد توانایی‌های تولید آن نیست.

بتوان از محصولات فرآوری شده برای صادرات کمک گرفت. تلاش برای جذب سرمایه‌گذاری به بخش‌های فرآوری و تبدیلی و بسته‌بندی خرما، می‌تواند راه را برای رشد صادرات خرما باز کند.

کمبود تسهیلات اعطایی بانک‌ها به سرمایه‌گذاران، مشکلات تخصیص ارز برای واردات تجهیزات و ماشین‌آلات موردنیاز، کمی انگیزه برای سرمایه‌گذاری در صنایع تبدیلی و بسته‌بندی و... از مشکلاتی است که در نهایت مانع از رشد صادرات خرماى ایران می‌شود.

خرمای ایران به لحاظ مزه و طعم، مورد علاقه مصرف‌کنندگان در سراسر جهان می‌باشد، اما با بسته‌بندی‌هایی که محصول را تازه نگه می‌دارد و وجود معضلات شبکه حمل و نقل، نمی‌توان صادرات آن را پیش برد.

○ صدور خرما در بسته‌بندی‌های کنونی که فسادپذیر می‌باشد، ضربه بزرگی به صادرات آن می‌زند. ایجاد صنایع فرآوری، تبدیلی و بسته‌بندی خرما با حمایت دولت و سرمایه‌گذاران خصوصی الزامی است.

انتظار می‌رود با رشد سرمایه‌گذاری در صنایع فرآوری و بسته‌بندی خرما، بتوان صادرات آن را در سال‌های آتی تقویت کرد، به ویژه آنکه با گسترش سطح زیر کشت و بهبود شیوه‌های آبیاری و پرورش نخل، عملکرد خرما در واحد سطح نیز افزایش می‌یابد.

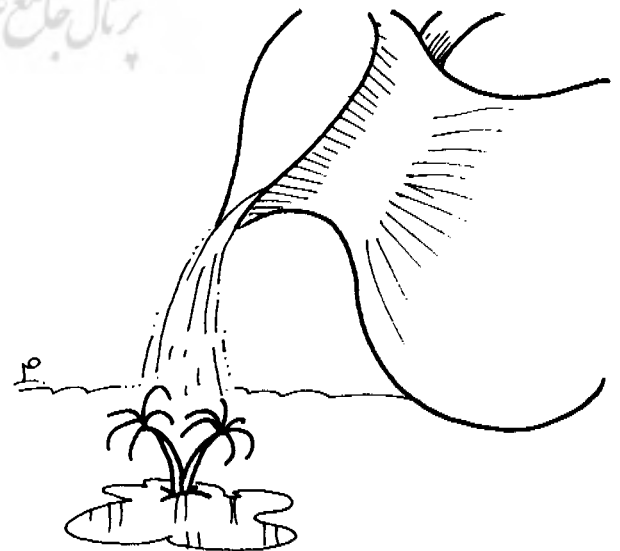
خرما می‌تواند یکی از منابع عمده کسب درآمد در بخش کشاورزی باشد و ایران قادر است همچنان موقعیت خود را به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده و صادرکننده خرما در جهان حفظ کند.

براساس همین گزارش خرماى صادراتی ایران در سال ۱۳۷۴ که در اثر اتخاذ سیاست‌های ارزی جدید، عملکرد بسیار بدی داشت، به کشورهای آذربایجان، آلمان، اتریش، ارمنستان، ازبکستان، استرالیا، امارات متحده عربی، انگلستان، اکراین، پاکستان، ترکمنستان، ترکیه، روسیه، ژاپن، قرقیزستان، قزاقستان، کانادا، کویت، مالزی، نیوزیلند، هلند و... صادر شد. در واقع کشورهای آسیای میانه، حوزه خلیج فارس، اروپا، شرق آسیا و آمریکای شمالی در ردیف خریداران خرماى ایران قرار دارند.

با وجود تقاضای به نسبت قوی در این بازارها برای خرماى ایران، موانع و مشکلاتی برای صادرات خرما وجود دارد.

در سال جاری انتظار می‌رود که میزان صادرات خرماى ایران به ۱۳۰ هزار تن برسد که کمتر از ۱۵ درصد تولید آن می‌باشد. بخش عمده خرماى تولیدی ایران به لحاظ ضعف توان صادراتی، در بازار داخلی مصرف می‌شود.

عمده‌ترین معضلات صادرات خرما، مربوط به نحوه فرآوری و بسته‌بندی آن می‌باشد. از آنجا که روش‌های بسته‌بندی کنونی در ایران قادر نمی‌باشند برای مدت طولانی کیفیت خرما را حفظ و از فساد آن جلوگیری کنند، نمی‌توان به صادرات گسترده آن مبادرت ورزید. از سوی دیگر صنایع فرآوری خرما در ایران در حد قابل‌توجهی رشد نکرده‌اند تا

تولید خرما در پنج ساله ۷۵-۷۱ (سطح به هکتار، تولید به تن، عملکرد کیلوگرم در هکتار)

عملکرد	سال ۷۵		سال ۷۴		سال ۷۳		سال ۷۲		سال ۷۱		نام استان		
	تولید	سطح بارور	عملکرد	تولید	سطح بارور	عملکرد	تولید	سطح بارور	عملکرد	تولید		سطح بارور	
۳۲۶	۱۱۱۱۲۸	۳۰۵۶۹	۲۸۷۲	۸۲۶۹۱	۲۰۲۲۱	۲۳۰	۹۲۲۶۵	۳۵۰۷۲	۲۹۵۷	۲۳۳۷۳	۳۳۲۱۲	خوزستان	
۵۰۲۶	۱۰۸۷۸۶	۲۱۶۰۲	۵۲۶۶	۱۰۴۶۹۶	۱۹۸۸۱	۴۹۵۲	۹۲۱۷۳	۱۸۶۰۲	۵۲۱۸	۱۸۱۶۳	۱۹۰۱۳	بوشهر	
۵۵۵۳	۱۱۳۳۶۹	۲۰۳۳۶	۵۶۲۱	۱۱۶۴۱۴	۲۰۷۱۲	۴۹۴۱	۹۲۴۱۶	۱۸۷۰۲	۵۱۴۱	۱۷۹۱۳	۱۷۹۲۲	فارس	
۲۶۲۲	۱۵۹۴۸۳	۳۳۵۰۲	۵۰۳۱	۱۵۵۹۰۱	۳۰۹۸۸	۲۸۹۲	۱۵۱۵۲۵	۳۰۹۱۷	۵۰۰۰	۲۷۵۲۳	۳۳۷۰	هرمزگان	
۵۸۱۷	۱۰۰۲۶۰	۱۷۳۳۵	۷۳۴۴	۱۱۳۲۸۳	۱۵۳۳۵	۶۲۴۶	۹۲۰۷۳	۱۲۲۸۳	۶۲۸۸	۱۴۰۵۳	۲۰۶۲۰	کرمان	
۵۹۹۲	۱۰۹۲۸۳	۱۸۲۷۲	۵۴۹۶	۹۵۹۵۵	۱۷۳۵۰	۳۵۵۲	۷۵۷۶۹	۱۶۶۲۶	۶۸۰۰	۱۱۹۲۸	۱۱۹۲۸	منطقه چیرفت	
۶۹۲۵	۱۲۲۶۰۰	۲۰۸۲۰	۷۲۶۹	۹۹۲۵۷	۱۳۶۸۳	۷۲۹۷	۹۸۱۳۰	۱۳۳۴۸	۸۱۷۳	۱۲۶۱۲	۹۳۱۸۷	سیستان و بلوچستان	
۱۰۰۰۰	۵۵۰۰	۵۵۰	۱۰۰۰۰	۵۳۰۰	۵۳۰	۱۰۰۰۰	۵۳۰	۵۳۰	۱۲۰۰۰	۵۳۰	۶۵۰۰	اصفهان	
۵۱۶	۸۲۶	۱۶۱۹	۶۵۶	۹۱۷	۱۳۹۷	۱۰۲۹	۱۶۴۲	۱۵۹۶	۱۰۳۳	۱۵۹۳	۱۵۲۱	یزد	
۳۰۱۵	۲۶۱۰	۶۵۰	۳۸۹۶	۲۶۱۰	۶۷۰	۲۷۹۱	۳۲۱۰	۶۷۰	۸۸۵۶	۷۱۷	۵۷۰۰	خراسان	
۱۷۳۳	۲۶	۱۵	۳۳۸۵	۲۲	۱۳	۴۰۰۰	۲۰	۵	۳۸۸۸	۹	۲۹۲۷	۲۰	ایلام
۷۳۰۰	۳۶۵	۵۰	۲۰۰۰	۱۲	۶	۵۰۰۰	۲۲/۵	۲/۵	۷۰۰۰	۷۵	۳۵۷۱	۷۰	کرمانشاه
۲۰۰۰	۱۲	۶	۲۰۰۰	۱۲	۶	۵۰۰۰	۲۲/۵	۲/۵	-	-	-	-	سمنان
۵۱۴۹	۸۵۵۴۹۴	۱۶۶۱۳۳	۵۱۶۳	۷۸۰۰۱۰	۱۵۱۰۶۶	۴۶۸۰	۷۰۰۵۲۵۷	۱۵۰۶۷۲	۵۱۶۵	۱۳۸۵۶۵	۵۷۸۲۰	۳۴۴۱۱/۲	جمع